משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
האגף לחינוך יסודי
**המחלקה לחינוך לחיים בחברה**

# הצעות למקורות וטקסטים לשלוב בטקס יום הזיכרון יצחק רבין ז"ל בדגש על מעורבות חברתית

"תמיד האמנתי שמרבית העם רוצה בשלום ורוצה ליטול סיכון לשלום...
ואתם כאן בהתייצבותכם בעצרת זו, מוכיחים עם רבים אחרים...
שהעם באמת רוצה שלום ומתנגד לאלימות, אלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה הישראלית...
זו לא דרכה של מדינת ישראל..."
(מתוך הנאום האחרון, עצרת השלום,כיכר מלכי ישראל תל אביב,
י"א חשוון תשנ"ז, 4.11.1995)

חוק יום הזיכרון הממלכתי ליצחק רבין ז"ל קובע כי יש לציין יום זה בבתי הספר ב:
א. בפעולות שבהן יועלו דמותו ופועלו של יצחק רבין.
ב. בפעולות שיוקדשו לחשיבות הדמוקרטיה בישראל ולסכנת האלימות לחברה ולמדינה.
חוזר מנכ"ל משרד החינוך לשנת תשס"ט בנושא יום הזיכרון ליצחק רבין קובע כי במהלך יום הזיכרון כולו תתקיים פעילות חינוכית בכיתות או במסגרות אחרות.
בנוסף, ממליץ החוזר **לקיים בבית-הספר במהלך היום טקס מוסדי**.
**הנושא בו מומלץ לעסוק בשנה זו הוא: "מאדישות למעורבות".**

הערך המרכזי של חודש חשוון הוא מעורבות חברתית.
מעורבות חברתית מוגדרת על פני רצף הנע מערנות לסובב, דרך השתתפות ושיתוף לעבר עשייה למען האחר / הסביבה. כל זאת במעגלים הולכים ומתרחבים בהתאם לגילאי הלומדים. (מתוך: מפתח הל"ב- סילבוס חדש חשוון )
הטקס לזכרו של יצחק רבין והלמידה בנושא מזמנים למידה נוספת בנושא "מעורבות חברתית".
לפניכם טקסטים המדגישים את הערך "מעורבות חברתית" כפי שעולה מדמותו של יצחק רבין ז"ל **שהקדיש את חייו למען החברה והמדינה**. ניתן להיעזר בטקסטים אלו ללמידה אודות פועלו של יצחק רבין ולקריאה בטקס שיתקיים לזכרו.

1. **טקסטים העוסקים בנושאים:**
   - **א.** פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל **לביטחון המדינה**
   - **ב.** פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל **להסכמי שלום**
   - **ג.** פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל **להשקעה בחינוך במדינת ישראל**
   - **ד.** פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל **במימוש זכותו של העם ישראל לחיות במולדתו**
   - **ה.** פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל **לביסוסה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית המכבדת את הזכויות של אזרחיה**

2. **שירים העוסקים במעורבות חברתית , בהיבטים הקשורים לדמותו של יצחק רבין ז"ל ופועלו.**

**א. <u>פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל לביטחון המדינה</u>**

**מתוך נאומו של יצחק רבין בטקס קבלת תואר ד"ר כבוד מטעם האוניברסיטה העברית לאחר ניצחון צה"ל במלחמת ששת הימים, 28.6.1967**

"מי שלא ראה אנשי צוותו של טנק, הממשיכים בתקיפה ובהסתערות כאשר מפקדם הרוג ורכבם פגוע קשה, חבלנים שסיכנו חייהם למלט חברם הפצוע בשדה מוקשים; מי שלא ראה את הדאגה ותזזית המאמץ שמגלה חיל האוויר כולו, כדי לחלץ טייס שצנח בשטח אויב – אינו יודע מהי מסירות של חבר לחבר. "

....

"הטייסים שפגעו במטוסי האויב במידה רבה כזו של דייקנות עד שאין איש בעולם מבין איך זה קרה ומחפשים לדבר פירושים טכנולוגיים בתחומי הנשק הסודי, השריונאים שעמדו והכו באויב אף כאשר איכות ציודם נחותה הייתה, הלוחמים בזרועות האחרות של צה"ל שיכלו לאויב בכל מקום על אף עדיפותו וביצוריו, כל אלו לא גילו רק אומץ קרב וקור רוח, אלא אמונה עזה בצדקתם, ידיעה שרק היחלצותם האישית מול הגדולה שבסכנות, תביא לארצם ולמשפחתם את הניצחון, שבאם הוא לא יושג , פירוש הדבר – כליה".

.....

זאת ועוד – בכל הגזרות בלטו בעדיפותם המפקדים של צה"ל בכל הדרגים, על פני מפקדי האויב. התושייה, התבונה, כושר האלתור, הדאגה לחייל, ובעיקר, ההליכה קדימה לפני פיקודיהם: כל אלה אינם טכניקה או עניינים של חומר. אין להם הסבר סביר, אלא במונחים של הכרה עמוקה במוסריותה של מלחמתם".

**מתוך נאומו של רבין, בטקס הענקת פרס נובל לשלום, 10.12.1994**

"בגיל שבו תלמידים מנסים לפענח את סודות המתמטיקה ואת מסתרי התנ"ך, בגיל שבו פורחות אהבות ראשונות, בגיל שש עשרה, נתנו בידי רובה כדי להגן על חיי – ולמרבה הצער, גם כדי להרוג בשעת סכנה. זה לא היה החלום שלי. רציתי להיות מהנדס מים..."

**מתוך הספדו של ביל קלינטון, נשיא ארה"ב לשעבר, בטקס ההלוויה, 6.11.1995**

"יצחק רבין חי את ההיסטוריה של מדינת ישראל – המאבק לעצמאות, מלחמות ההישרדות, המאבק על השלום – ותמיד הוא היה בקווים הראשונים. בן זה של דוד ושלמה אחז בנשק כדי להגן על עצמאות ישראל, ונתן את חייו כדי להבטיח את עתידה של ארצו....."

## ב. <u>פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל להסכמי השלום</u>

**מתוך נאום ראש ממשלת ישראל יצחק רבין, בעצרת "כן לשלום, לא לאלימות", תל אביב, 4.11.95**

" השלום כרוך בקשיים, גם במכאובים. אין דרך לישראל בלי מכאובים. עדיפה דרך השלום מאשר דרך המלחמה. אומר לכם את זאת מי שהיה איש צבא ושר בטחון, ורואה את כאבי המשפחות של חיילי צה"ל. למענם, למען בנינו ונכדינו אני רוצה שהממשלה הזאת תמצה כל שמץ כל אפשרות לקדם ולהגיע לשלום כולל. עצרת זו חייבת לשדר לציבור הישראלי לציבור היהודי בעולם, לרבים רבים בעולם הערבי ובעולם כולו, שעם ישראל רוצה בשלום, תומך בשלום ועל כך תודה רבה לכם ..."

**מתוך הספדו של נשיא ארה"ב לשעבר, ביל קלינטון, בהלוויה, 6.11.95**

"עכשיו, כל אחד מאתנו שאוהב את השלום, ואנחנו כולנו שאהבנו אותו, צריכים להמשיך ולהיאבק למען השלום לו הוא הקדיש את חייו, ולמענו נפל. רוחו ממשיכה להאיר לנו את השביל. רוחו מלווה את השלום המתפתח בין ישראל ושכנותיה. השלום חי בעיניהם של הילדים, היהודים והערבים, המשאירים מאחוריהם את עברם, עבר של פחד, ומתקדמים לעבר עתיד של תקווה. השלום חי בהבטחה לביטחון אמת...."

**מתוך הספדו של מלך ירדן לשעבר, המלך חוסיין, בטקס ההלוויה, 6.11.1995**

"יצחק רבין חי כחייל, ומת כחייל למען השלום.אני מאמין שהפעם למען כולנו, עלינו להשמיע את קולנו ולדבר בגלוי על השלום – ולתמיד. אנו שייכים למחנה השלום, אנו מאמינים בשלום ומאמינים שאלוהינו האחד רצה שנחיה בשלום ומאחל לנו שלום. ילדי אברהם משלוש הדתות הגדולות חייבים לעשות שלום..."

**מתוך נאומו של רבין, בטקס הענקת פרס נובל לשלום, 10.12.1994**

אני, מספר אישי 30743, רב אלוף במילואים יצחק רבין, חייל בצבא ההגנה לישראל וחייל בצבא השלום,
אני ששלחתי גייסות אל האש וחיילים אל מותם, אומר היום:
אנו יוצאים למלחמה שאין בה הרוגים ופצועים, לא דם ולא סבל.
זו המלחמה היחידה שתענוג להשתתף בה -
המלחמה על השלום.

**ג. <u>פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל להשקעה בחינוך במדינת ישראל</u>**

**מתוך נאומו של יצחק רבין, בטקס קבלת דוקטור כבוד מטעם האוניברסיטה העברית, לאחר ניצחון צה"ל במלחמת ששת הימים, 28.6.1967:**

"מוסכם ומקובל בעולם, שצה"ל שונה מצבאות רבים אחרים. אף על פי שמשימתו הראשונה במעלה היא המשימה הצבאית והביטחונית, הוא נוטל על עצמו שורה ארוכה של משימות, המכוונות לענייני שלום, לא לחורבן – כי אם לבניין ולהאדרת כוחה התרבותי והמוסרי של האומה. מפעלנו החינוכי ידוע לשבח ואף זכה להוקרת האומה כולה בהעניקה לצה"ל את פרס ישראל לחינוך בשנת התשכ"ו. הנח"ל המשלב את עבודת הצבא עם עבודת האדמה, מורות הספר הנרתמות למפעלי פיתוח חברתי וכיוצא באלו, הם רק מספר דוגמאות לייחודו של צה"ל בתחום זה...."

**מתוך נאומו של יצחק רבין בפני נציגי הפדרציה היהודית בארה"ב, 1994:**

"ביטחון איננו רק הטנק, המטוס וספינת הטילים. ביטחון הוא גם, ואולי קודם כל, האדם- האזרח הישראלי. ביטחון הוא גם החינוך של האדם. הוא הבית שלו, הוא בית הספר, הוא הרחוב והשכונה שלו, הוא החברה שבתוכה צמח, וביטחון הוא גם התקווה של האדם ..."

**ד. <u>פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל במימוש זכותו של עם ישראל לחיות במולדתו</u>**

**מתוך נאומו של יצחק רבין, בטקס קבלת דוקטור כבוד מטעם האוניברסיטה העברית, לאחר ניצחון צה"ל במלחמת ששת הימים, 28.6.1967:**

"..... התעלותם של לוחמינו לא בזכות הברזל באה, אלא בזכות התודעה של שליחות עליונה, של הכרה בצדקת ענייננו, של אהבה עמוקה למולדת ושל הכרת התפקיד הקשה שהוטל עליהם – להבטיח קיום האומה במולדתה; לקיים – ואפילו יהיה זה במחיר חייהם – זכותו של עם ישראל לחיות חייו במדינתו – חופשי, עצמאי, בשלום ובשלווה".

## ה. <u>פועלו ותרומתו של יצחק רבין ז"ל לביסוסה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית המכבדת את הזכויות של אזרחיה</u>

**מתוך נאום ראש ממשלת ישראל יצחק רבין, בעצרת "כן לשלום, לא לאלימות", תל-אביב, 4 בנובמבר 1995**

"אלימות היא כרסום יסודות הדמוקרטיה הישראלית. יש לגנות אותה, להוקיע אותה, לבודד אותה. זו לא דרכה של מדינת ישראל. יש דמוקרטיה, יכולות להיות מחלוקות, אך הכרעה תהיה בבחירות דמוקרטיות..."

**מתוך נאומו של יצחק רבין בפני נציגי הפדרציה היהודית בארה"ב, 1994**

"אין אנו שוכחים רגע כי בין שתומכים במהלכים שלנו ובין אלה שמתנגדים להם- כולנו אחים, כולנו יהודים וגורל אחד לכולנו".

**מתוך נאום בטקס הענקת פרס נובל לשלום, 10.12.1994**

"קברניטים חייבים לספק לבני עמם תשתית שתאפשר להם ליהנות מחייהם: חופש דיבור וחופש תנועה, קורת גג ומזון, ואת הדבר החשוב ביותר שאי אפשר בלעדיו – החיים. אי אפשר ליהנות משום זכות אם לא נמצאים בחיים. לכן, כל מדינה אמורה לשמור גם על הדבר הכי חשוב בתשתית שלה: לשמור על החיים של אזרחיה".

**מתוך נאום שנשא יצחק רבין בטקס 25 שנות ועידת האיחוד, בנייני האומה ירושלים, 25.2.1993**

" המסקנה: גם אם אין רואים כולם עין בעין, גם אם יש חילוקי דעות ובלבד שהם אינם בבחינת 'ייהרג ובל יעבור' גם אם יש הבדלים טוב וחשוב להתווכח אבל גם לחרוק שיניים, לנשוך שפתיים, ולהמשיך ביחד, כדי להגיע למטרה המשותפת, כאשר טובתה של המדינה קודמת לכל חשבון אישי ומפלגתי".

# 2. שירים העוסקים במעורבות חברתית, בהיבטים הקשורים לדמותו של יצחק רבין

**שירים המבטאים <u>מנהיגות</u>:**

**רב חובל**
מילים: וולט ויטמן
תרגום ולחן: נעמי שמר

הו רב חובל, קברניט שלי, סופה כבר שככה
אל הנמל שבעת- קרבות חותרת ספינתך
זרי-פרחים, פעמונים, המון אדם צוהל
כאשר ספינת-הקרב שלך קרבה אל הנמל

פזמון:
אבוי לבי ליבי ליבי הו כתם-דם שותת
באשר רב- חובל שלי צונח קר ומת
לבי ליבי ליבי הו כתם-דם שותת
ליבי ליבי ליבי הו כתם-דם שותת
הו רב חובל,אבי שלי,הקשב לקול הפעמון
לך כל הדגלים כולם, לך תרועות-המון
רק לכבודך ביום חגך ינוע הקהל
ובקולם תקוות-עולם לנס המיוחל

פזמון חוזר....
הו רב חובל, אבי שלי ,זרועי תתמוך ראשך
סיוט הוא לראותך פתאום נופל על סיפונך
רב-החובל אינו עונה, שפתיו חוורו אילמות
הוא לא יחוש מגע ידי, הוא לא יתן לי אות

פזמון חוזר....
עוגנת הספינה לבטח, המסע הושלם
נוצחו כל הסכנות-הדרך, כל אימי-הים
כשבנמל קהל יצהל אני אצעד אבל
על הסיפון עליו נפל אבי, רב-חובל

**מפתח הל"ב**
**החינוך לחיים בחברה**

## האיש ההוא

מילים: נתן יונתן
לחן: שלמה ארצי.

איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא
אשר היה כערבות הבוכיות.

למרגלות ההר נולד ליד הנחל.
בחורף שר בין ערבות בוכיות.
בקיץ בין אורות בצעי המים
לחמו שילח על פני הנחל לדגה.
מקני הסוף כרת לו עפיפון
וכשהיה לאיש
מגבעולי הערבות הבוכיות נטה סוכה,
מאבן המבצר האפורה בנה לו בית,
על מי הנחל טחנה הקים,
זרע שדות.
שלח אונו על פני הים באניות סוחר.
אך יש אשר יניח כלי מלאכתו,

ויהיה פתאום לאיש אחר.

איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא
אשר היה כערבות הבוכיות.

למרגלות ההר נולד, ליד הנחל
יידוד פזור נפש על ההר או בבכאים.
ובנופלו בבוקר לא עבות אחד על אדמתו,
יקנו לו אחוזת עולם,
ליד אמות המים השקטות.
איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא
אשר היה כערבות הבוכיות.
וכמו מבצר עתיק היה סוף הדרך.

## שירים המבטאים <u>דאגה לביטחונה ולשלומה של מדינת ישראל</u>:

## הרעות

מילים: חיים גורי
לחן: סשה ארגוב.

על הנגב יורד ליל הסתיו
ומצית כוכבים חרש חרש
עת הרוח עובר על הסף
עננים מהלכים על הדרך.

כבר שנה לא הרגשנו כמעט
איך עברו הזמנים בשדותינו
כבר שנה ונותרנו מעט
מה רבים שאינם כבר בינינו.

אך נזכור את כולם
את יפי הבלורית והתואר
כי רעות שכזאת לעולם
.

לא תיתן את ליבנו לשכוח
אהבה מקודשת בדם
את תשובי בינינו לפרוח.

הרעות נשאנוך בלי מילים
אפורה עקשנית ושותקת
מלילות האימה הגדולים
את נותרת בהירה ודולקת.

הרעות כנרייך כולם
שוב בשמך נחייך ונלכה
כי רעים שנפלו על חרבם
את חייך הותירו לזכר

## שיר לשלום

מילים: יעקב רוטבליט
לחן: יאיר רוזנבלום

תנו לשמש לעלות
לבוקר להאיר,
הזכה שבתפילות
אותנו לא תחזיר.

מי אשר כבה נרו
ובעפר נטמן,
בכי מר לא יעירו
לא יחזירו לכאן.

איש אותנו לא ישיב
מבור תחתית אפל,
כאן לא יועילו
לא שמחת הניצחון
ולא שירי הלל.

לכן, רק שירו שיר לשלום
אל תלחשו תפילה
מוטב תשירו שיר לשלום
בצעקה גדולה.

תנו לשמש לחדור
מבעד לפרחים.
אל תביטו לאחור,
הניחו להולכים.

שאו עיניים בתקווה,
לא דרך כוונות
שירו שיר לאהבה
ולא למלחמות.

אל תגידו יום יבוא -
הביאו את היום!
כי לא חלום הוא
ובכל הכיכרות
הריעו לשלום!

לכן, רק שירו שיר לשלום...

# השלום – תפילה / רבי נחמן מברסלב ורבי נתן שטרנהרץ

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁתְּבַטֵּל מִלְחָמוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים מִן הָעוֹלָם
וְתַמְשִׁיךְ שָׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלָא בָּעוֹלָם.
וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹד גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.
רַק יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ
אֲשֶׁר לֹא בָּאנוּ לָזֶה הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל רִיב וּמַחֲלוֹקֶת
וְלֹא בִּשְׁבִיל שִׂנְאָה וְקִנְאָה וְקִנְתּוּר וּשְׁפִיכוּת דָּמִים
רַק בָּאנוּ לָעוֹלָם כְּדֵי לְהַכִּיר וְלָדַעַת אוֹתְךָ
תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח.
אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ
עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל
עָזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כֻּלָּנוּ שֶׁנִּזְכֶּה תָּמִיד לֶאֱחוֹז בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם
וְיִהְיֶה שָׁלוֹם גָּדוֹל בֶּאֱמֶת בֵּין כָּל אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם מַחֲלוֹקֶת אֲפִילוּ בַּלֵּב בֵּין כָּל בְּנֵי אָדָם.
אַתָּה עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמֶיךָ
וְאַתָּה מְחַבֵּר שְׁנֵי הֲפָכִים יַחַד אֵשׁ וּמַיִם
וּבְנִפְלְאוֹתֶיךָ הָעֲצוּמִים אַתָּה עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם
כֵּן תַּמְשִׁיךְ שָׁלוֹם גָּדוֹל עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
בְּאוֹפָן שֶׁיִּתְחַבְּרוּ כָּל הַהֲפָכִים יַחַד בְּשָׁלוֹם גָּדוֹל וּבְאַהֲבָה גְּדוֹלָה
וְיוּכְלוּ כֻּלָּם בְּדֵעָה אַחַת וְלֵב אֶחָד
לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ וּלְתוֹרָתֶךָ בֶּאֱמֶת
וְיַעֲשׂוּ כֻּלָּם אֲגוּדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

## חוק יום הזיכרון ליצחק רבין, התשנ"ז-1997

1. א) י"ב בחשון, יום הירצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, יהיה יום זיכרון ממלכתי; יום זה יצוין במוסדות המדינה, במחנות צה"ל ובבתי הספר. (ב) חל י"ב בחשון ביום שישי או בשבת יתקיים יום הזיכרון ביום חמישי לפניו.
2. הדגלים במוסדות המדינה ובמחנות צה"ל יורדו לחצי התורן.
3. ליד קברו של יצחק רבין, בהר הרצל, יתקיים טקס זיכרון.
4. בבתי הספר יצוין יום הזיכרון -
   א. בפעולות שבהן יועלו דמותו ופועלו של יצחק רבין;
   ב. בפעולות שיוקדשו לחשיבות הדמוקרטיה בישראל ולסכנת האלימות לחברה ולמדינה.
5. שר החינוך התרבות והספורט ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

לעיון בנוסח המלא של החוק (באתר הכנסת):
http://www.knesset.gov.il/rabin/heb/Rab_Law2.htm

# חוזר מנכ"ל משרד החינוך לשנת תשס"ט בנושא יום הזכרון ליצחק רבין:

(חוזר מנכ"ל תשס"ט/2, ג' בתשרי ה תשס"ט, 2.10.2008)

**כללי**

1.1 בשנת הלימודים התשס"ט נציין 13 שנים להירצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ז"ל. על פי "חוק יום הזיכרון ליצחק רבין, התשנ"ז–1997" יצוין יום הזיכרון הממלכתי ליצחק רבין השנה ביום ב', י"ב במרחשוון התשס"ט, 10.11.08

1.2 סעיף 2 לחוק קובע כי "**הדגלים** במוסדות המדינה ובמחנות צה"ל יורדו **לחצי התורן**", והוא חל על **כל מוסד חינוכי**.

1.3 סעיף 5 לחוק קובע כי "בבתי הספר יצוין יום הזיכרון (א) בפעולות שבהן יועלו דמותו ופועלו של יצחק רבין ; (ב) בפעולות שתוקדשנה לחשיבות הדמוקרטיה בישראל ולסכנת האלימות לחברה ולמדינה". סעיף זה חל על כל בתי-הספר, ללא הבדל השתייכות, מיקום או מעמד.

**2. מוסדות החינוך**

2.1 במהלך יום הזיכרון כולו תתקיים פעילות חינוכית בכיתות או במסגרות אחרות.

2.2 **מומלץ ביותר לקיים במהלך היום טקס מוסדי**. בטקס, כמו בשאר הפעילויות, יבואו לידי ביטוי שני הנושאים הייחודיים המוזכרים בחוק, ואין להסתפק באחד מהם בלבד. בבתי הספר הדתיים ילמדו משניות, יאמרו פרקי תהלים, ותיערך תפילה לעילוי נשמתו של יצחק רבין ז"ל. כמו כן תינתן שעת מחנך....

2.3 **דמותו ופועלו של רבין יועלו תוך הדגשת היותו פטריוט יהודי וישראלי: בנעוריו כלוחם בפלמ"ח, בבגרותו כמפקד וכפורץ הדרך לירושלים הנצורה בתש"ח, בשירותו הארוך בצה"ל, בתפקידו כרמטכ"ל הניצחון של מלחמת ששת הימים, כמאחד ירושלים וכנושא "נאום הר-הצופים", בשירותו כשגריר ישראל בארה"ב, בכהונתו הראשונה כראש הממשלה שחתמה על הסכמי-הביניים עם מצרים ובכהונתו האחרונה כראש הממשלה שבעיצומה נרצח, כמחדש ההשקעות בתשתיות ובחינוך, כעושה השלום עם ירדן וכמוביל המאמץ להגיע להסדר עם הפלשתינאים.**

2.4 ....**הנושא המרכזי שמומלץ לעסוק בו בשנה זו הוא "מאדישות למעורבות". נושא זה מתקשר לשני הנושאים המרכזיים שחוק יום הזיכרון עוסק בהם. חשיבות המעורבות עולה מדמותו של יצחק רבין כאדם שהקדיש את חייו למען החברה והמדינה. הצורך במעורבות הוא גם המסקנה מניתוח הסכנות האורבות לדמוקרטיה הישראלית מתוך אדישותם של האזרחים, ובהם בני הנוער, למצבים של אלימות ולכרסום המתמשך ביציבות הדמוקרטיה ובעקרונותיה.**

2.5 יום הזיכרון יוקדש לפעילויות לימודיות וחינוכיות באופנים שונים, תוך התאמה לנתוניו הייחודיים ולמאפייניו של כל מוסד חינוכי, על פי הנושאים הבאים:

א. ההכרה בחובתם של כל האזרחים, ללא הבדל השקפה, לכבד ולקיים את חוקי המדינה

ב. ההכרה כי בחברה הישראלית הדרך היחידה לקבלת הכרעות מעשיות היא הדרך הדמוקרטית.

ג. הבהרת פגיעתה החמורה של האלימות בערכי מוסר אוניברסליים וייחודיים

ד. הבהרת סכנתה של האלימות בענייני הציבור והמדינה לאינטרס הקיומי המתמשך של העם היהודי במדינתו ולחברה הישראלית בכללותה.

ה. בירור הסוגיה של רצח מנהיג נבחר כ"התנקשות" ביציבות המדינה והמשטר הדמוקרטי וכפגיעה בכל אזרחיה.

**בשנה זו, כאמור, אנו מבקשים להדגיש גם את חשיבות המעורבות של כל אזרחי המדינה, ובמיוחד בני הנוער, בנעשה בחברה ובמדינה**. תובהרנה הסכנות הנובעות ממצב של אדישות אישית וציבורית לתופעות שליליות, ותודגמנה דרכים שונות למעורבות חברתית, פוליטית וציבורית על ידי בני נוער. בחטיבה העליונה מומלץ מאוד לקשר בין נושא המעורבות לבין הבחירות ברשויות המקומיות שתתקיימנה באותו שבוע. מערכי פעילות רלוונטיים יופיעו באתר.

2.6 נוסף לפעילות הכיתתית, השכבתית והמוסדית מומלץ ליזום ולקיים, ביום הזיכרון ובימים הסמוכים לו, פעילויות משותפות עם הורים, עם בתי-ספר במגזרים שונים, עם מתנ"סים ועם גורמי-קהילה.

החוזר המלא:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/9/9-4/HodaotVmeyda/H-2009-2-9-4-4.htm